

REFERENCES

- Ozhehov, 2007* – Ozhehov S.Y. Slovar russkoho yazyka : ok. 53000 slov / S.Y. Ozhehov; podobshch. redprof. L.Y. Skvortsova. – 24-e yzd., yspr. – M.: OOO «YzdatelstvoOnyks»: OOO «Yzdatelstvo Myr y obrazovanye», 2007. – 640 s.
- Fylosofskiy entsyklopedycheskyy slovar, 1983* – Fylosofskiy entsyklopedycheskyy slovar / Sost. P.N. Fedoseev, S. Y. Kovalev, V.H. Panov. – M. : Sovetskaia entsyklopediya, 1983. – 840 s.
- Koniukhov, 1996* – Koniukhov N.Y. Slovar-spravochnik praktycheskoho psykholoha / N.Y. Koniukhov. – Voronezh : Modek, 1996. – 224 s.
- Nemov, 2003* – Nemov R.S. Psykholohiya : slovar-spravochnik : v 2 ch. – M.: Yzd-vo VLADOS-PRESS, 2003. – 2. – 352 s.
- Piekhota, 2003* – Piekhota O. M. Pidhotovka maibutnoho vchytelia do vprovadzhennia pedahohichnykh tekhnolohii : navch. posibnyk / O. M. Piekhota in shi. – K. : V-vo A. S. K., 2003. – 240s.
- Polonskiy, 2004* – Polonskiy V.M. Slovar po obrazovaniyu y pedahohyke / V.M. Polonskiy. – M. : Vssh. shk. 2004. – 512 s.
- Yppolytova, 2012* – Yppolytova N. Analizyponiatyia «pedahohycheskye uslovyia»: sushchnost, klasyfykatsyia / N. Yppolytova, N. Sterkhova // Generaland Professional Education, 2012. – №1. – S. 8-14.
- Volodyn, 2014* – Volodyn A.A. Analiz sodержaniya poniatiya «Orhanyzatsyonno-pedahohycheskye uslovyia» / A.A. Volodyn, N.H. Bondarenko // YzvestyiaTulHU. Humanytarnye nauky, 2014. №2. – S.143-152.
- Cherniak, 2013* – Cherniak N.O. Formuvannia motyvatsii studentiv do navchannia u VNZ / N.O. Cherniak // Problemyinzhenerno-pedahohichnoiosvity. – 2013. – № 38-39. – S. 388-393.
- Vachko, 2004* – Vachko Y. V. Okna v myrtrenynha. Metodolohycheskye osnovy subektnoho podkhoda k hruppovoi rabote / Y.V. Vachko, S.D. Deriabo. – SPb. : Rech, 2004. – 272 s.
- Chychykyn, 2010* – Chychykyn Y.V. Pedahohycheskye uslovyia formirovaniya kommunykativnoi kompetentnosti menedzherov / Y.V. Chychykyn. // Vestnyk Tambovskoho unyversyteta. Seryia : Humanytarnye nauky. – 2010. – S. 68–71.

УДК 3706(44)

Максим Шабінський

ДОСВІД ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ
НА ПРИКЛАДІ ФРАНЦУЗЬКОЇ ШКОЛИ

Статтю присвячено доцільності використання в Україні іноземного досвіду патріотичного виховання молоді. За приклад пропонується модель громадянського виховання, інтегрованою частиною якого є виховання патріотичне, в школі такої розвинутої демократичної країни як Франція. Актуальність та перспективність студій у цьому напрямі пояснюються як стратегічним євроінтеграційним вектором розвитку українського суспільства, так і тим, що наші країни мають багато схожого як в своєму історичному розвитку, так і сучасних політичному та адміністративному устроях. Франція, так само як і Україна чітко та недвозначно позиціонує себе як унітарну державу, що склалася і функціонує навкруги однієї титульної нації та існує в умовах складного багатоетнічного та мультикультурного середовища. Наведена коротка інформація щодо основних принципів, форм та методів патріотичного виховання у Франції, критично проаналізовано досягнення та висвітлено проблеми французької системи освіти щодо виховання у молоді почуття громадянської відповідальності та любові до своєї батьківщини.

Ключові слова: патріотичне виховання, ефективність, система освіти, модель, євроінтеграція, Французька республіка, унітарна держава, полікультурне середовище, культурна асиміляція, релігійний екстремізм, самоідентифікація.

В статье рассматривается целесообразность использования в Украине иностранного опыта в сфере патриотического воспитания молодежи. В качестве примера рекомендуется

Pedagogy

обратиться к модели гражданского воспитания, неотъемлемой частью которого является патриотическое воспитание, в школах такой развитой демократической страны как Франция. Актуальность и перспективность исследований в этом направлении объясняется как стратегическим евроинтеграционным вектором развития украинского общества, так и тем, что наши страны имеют много сходного как в своем историческом развитии, так и в современных политическом и административном устройствах. Франция, как и Украина, четко и недвусмысленно позиционируют себя как унитарное государство, возникшее и строящееся вокруг одной титульной нации, существующие в условиях сложной мультиэтнической и поликультурной среды. Дана короткая информация об основных принципах, формах и методах патриотического воспитания во Франции, критическому анализу подвергнуты достижения и выделены проблемы французской системы образования применительно к воспитанию у молодежи чувства гражданской ответственности и любви к своей родине.

Ключевые слова: патриотическое воспитание, эффективность, система образования, модель, евроинтеграция, Французская республика, унитарное государство, поликультурная среда, культурная ассимиляция, религиозный экстремизм, самоидентификация.

This research paper studies the possibility of using in Ukraine of the foreign experience in the sphere of patriotic upbringing of youth. As an example, it is recommended to apply the model of civic upbringing that represents an integral part of school's patriotic upbringing in such developed democratic country like France. Current and future researches in this area can be interesting due to European integration as a strategic vector of development of the Ukrainian society and the fact that our countries have many similarities in their historical development such as have similar modern political and administrative systems. France as well as Ukraine, clearly and unambiguously positioning itself as a unitary state, which appeared and formed itself around one titular nation, but existing in a complex multiethnic and multicultural environment. Proposed brief information on the basic principles, forms and methods of patriotic upbringing in France, exposed to a critical analysis the achievements and challenges of the French education system in the context of upbringing to young people sense of civic responsibility and love for their homeland.

Key words: patriotic upbringing, effectiveness, educational system, model, European integration, the French Republic, unitary state, multicultural environment, cultural assimilation, religious extremism, self-identification.

Постановка проблеми. Трагічні події останніх двох років, пов'язані із розв'язаною в нечуваних розмірах гібридною війною Росії проти України, війною, що супроводжувалася анексією Криму, кривавим протистоянням на сході, активними намаганнями агресора пожвавити вже існуючи чи то породити нові сепаратистські та інші деструктивні настрої і рухи свідчать про критично низький рівень патріотизму, відсутність української національної самосвідомості серед населення деяких регіонів країни. Значною мірою відповідальність за це несе вітчизняна система освіти, неспроможна, як виявилось, ефективно протистояти як пережиткам радянсько-комуністичної епохи, так і новітнім зовнішнім пропагандистським підривним впливам сусіда-агресора. Виправлення ситуації вимагає негайного докорінного переосмислення самої концепції патріотичного виховання, внесення невідкладних змін до його змісту, форм та методів в вітчизняних освітніх закладах. При цьому ми можемо і маємо спиратися на позитивний досвід розвинутих демократичних країн, серед яких Франції посідає не останнє місце.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам патріотичного виховання школярів присвятили свій науковий наробок такі

видатні вітчизняні та зарубіжні вчені як Ю. Азаров, І. Бех, О. Богданова, М. Болдирев, Г. Ващенко, Б. Грінченко, О. Духнович, М. Євтух, М. Левківський, І. Огієнко, С. Русова, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, К. Ушинський, Д. Чижевський, Г. Шевченко.

Різні аспекти патріотичного виховання у Франції висвітлено у роботах Л. Боярської, Б. Вульфсона, О. Джуринського, Л. Зязюна, О. Лисової, А. Максименка, З. Малькової, Л. Можасової, О. Сухомлинської, Т. Швець, Л. Шипілова. Окремі аспекти освіти й виховання учнів французьких шкіл досліджено в дисертаційних роботах О. Алексєєвої, О. Бажановської, Л. Кандалінцевої, О. Орехової, В. Полтавця, О. Ришар, Т. Харченко, М. Шабінського.

При цьому вітчизняними дослідниками приділялася недостатня, на наш погляд, увага вихованню саме патріотичних почуттів французької молоді на сучасному етапі розвитку суспільства Франції. Не входить виокремлення патріотичного виховання із комплексу громадянському виховання у французькій школі і до сфери наукових інтересів французьких та інших іноземних вчених.

Метою даної статті є популяризація досвіду французької школи у сфері патріотичного виховання, прищеплення дітям поваги до батьківщини, її історії, культури, символів та структурам. Критичний аналіз французької системи патріотичного виховання є тим більш цікавим, так як країна є частиною єдиного Європейського союзу, тож французьким педагогам доводиться розширяти поняття батьківщини до загальноєвропейських кордонів та пристосовувати до нових умов поняття патріотизму.

Вклад основного матеріалу. Нажаль, з набуттям незалежності в Україні не сталося ані національної ані демократичної революції, декларативні півзаходи та імітування активності лише маскували небажання правлячих політичних кіл ділитися владою та змінювати суспільство на краще. Але проблема тут лежить не тільки і не стільки в площині законодавства; так як законів та підзаконних актів, якими б регулювався процес організації патріотичного виховання у нас достатньо. Але ж закони, якими б досконалими вони не були, зазнали фіаско в площині свого застосування на практиці. Держава просто не встигла розробити дієві механізми їх реалізації.

Яскравим прикладом консервативного спротиву суспільства на місцях (а саме цим пояснюються прояви масового саботажу з боку працівників дошкільних виховних закладів) є ситуація з протидією намаганням держави впровадити українську мову у повсякденний вжиток у російськомовних регіонах України. Зовсім недавно такий поміркований підхід здавався цілковито логічним, мирне та розмірене життя дозволяло дочекатися, поки старі російськомовні кадри поступляться місцем молоді, що закінчила державні україномовні факультети та училища. Адже саме у віці 2-5 років діти легко сприймають інформацію, легко вчаться, у цьому

Pedagogy

віці формуються основи їх світогляду. А через мову легко занурити дитину у яскравий світ українських традицій, літератури, історії. І навпаки, пісні, загадки, ігри, розповіді та вірші надихали б дитину вживати українську мову як із друзями, так і вдома. Такі благі цілі були й залишаються у нашому законодавстві у формі законів та концепцій, детально прописані у програмах з дошкільного виховання. Але ефективного застосування вони отримали лише в україномовній частині країни. Там же, де багатівікова політика деукраїнізації встигла русифікувати критичну більшість населення, так само як і в традиційно російськомовних регіонах, чудові намагання влади були й залишаються декларативними. Навіть у столиці України персонал більшості дошкільних навчально-виховних закладів, ігноруючи всі закони і правила, продовжує спілкуватися як між собою так і з дітьми російською. Не краще, на наш погляд, ситуація і в дитячих садках таких обласних центрів, як Чернігів, Вінниця, Житомир, Суми, Кіровоград. Ще гірше на сході та півдні: вцент зросійщених Харкові, Дніпрі, Запоріжжі, Херсоні, Миколаєві. Там батьки, віддаючи свою, навіть україномовну дитину в дитячий садок, з певністю отримають її російськомовною, такою що співає російських пісень, знає російські казки і російських авторів, читає та пише російською. А саме у дошкільному віці дитина формується як особистість, починає сприймати себе як частину більшої людської спільноти: дитячого колективу, народу, країни, Європи та світу. Тож ким себе буде відчувати маленька людина, коли з нею розмовляють російською, вона слухає і читає російські казки та вірші, вона чує російські пісні у маршрутці, на вулиці та вдома, дивиться російськомовні передачі по телевізору?

Такі дражливі для батьків-патріотів та вкрай небезпечні для держави традиції зберігається та підсилюються і в середній школі. Ніякі навчальні програми і плани з патріотичного виховання не матимуть результату, якщо дитина продовжує знаходитись в російськомовному середовищі в класі, в Інтернеті, перед екраном телевізора. Зрозуміло, ми далекі від тієї думки, що в результаті неспроможності держави ефективно впроваджувати навіть вже існуючі нормативи з мовної політики, діти вже в школі масово стають сепаратистами чи то космополітами! Але реальне російськомовне середовище, у тому вигляді, в якому воно існує на сьогодні, як мінімум:

- викривляє об'єктивне сприйняття дитиною світу;
- представляє українську мову як другосортну, меншовартісну, навіть таку, що нав'язується силою;
- блокує доступ до україномовних джерел об'єктивної інформації;
- створює умови для того, щоб молоді люди ставали більш вразливими до впливів нав'язливо агресивної чи то прихованої пропаганди країни-агресора.

Політики, керівники профільних міністерств, педагоги-практики, представники громадськості, що ініціюють та впроваджують в життя

процес реформування системи освіти а також впливають на його перебіг, мають враховувати помилки та недоліки минулих років. Певною мірою при цьому у нагоді може стати досвід інших країн із сталими державотворчими та педагогічними традиціями, діючим активним громадянським суспільством, аналогічним нашому етнокультурним розмаїттям [Барилко, 2011]. На особливу увагу, ми думаємо, заслуговує критичне вивчення та застосування досвіду однієї із найрозвинутіших країн Європи і світу – Франції.

Франція по праву займає одне із провідних місць у світовій ієрархії найосвіченіших країн. Цьому сприяють такі загальновідомі фактори як сталі просвітницькі та освітянські традиції, високий рівень наукових досліджень та вимоги високотехнологічної та наукоємної промисловості [Audigier, 2003]. Освіта є загальноприйнятим пріоритетом французької держави при будь-якому уряді, кризах та кон'юнктурних змінах політичного курсу. Підтвердженням цього є стабільна частка державного бюджету, що виділяється на наукові дослідження, освіту та виховання, кількості закладів вищої освіти, увага, яку керівники держави приділяють розвитку та вдосконаленню середньої та початкової шкіл. Наведемо тільки декілька цифр: при загальній кількості населення у 67 264 000 осіб (дані на 1 березня 2016 р.), 25% [ESER, 2016] яких складають діти шкільного віку, Франція нараховує 15 200 материнських шкіл, 37 000 початкових шкіл, 7 100 коледжів та 4 200 ліцеїв, 73 університетів та 81 вищу школу [INSEE, 2016]. Середня освіта у Франції є також загальнодоступною, обов'язковою, світською. Освіта вища, крім того є також престижною (від кількості та рівня дипломів безпосередньо залежить характер майбутньої посади і, відповідно, рівень зарплатні) та достатньо доступною, особливо на початковому етапі. Кожен, хто після ліцею успішно склав екзамен на ступінь бакалавра, який є свідченням засвоєння програми середньої школи, має можливість записатися в один із університетів, навчання в якому є для студента безкоштовним. Цікаво, що цей принцип безкоштовності розповсюджується і на іноземців. Завдяки такому прагматичному підходу французька держава залучає для своєї науки та економіки десятки тисяч молодих талановитих та амбітних людей із самих різних країн світу [Харченко, 2002].

Відомо, що сам термін «патріотичний» стосовно процесу виховання рідко вживається у французькій фаховій літературі [Buisson, 1911]. Патріотичне виховання, так саме як і виховання юридичне, світське, екологічне, духовне, моральне, сімейне чи то статево входять до загального широкого поняття «громадянське виховання» чи то «навчання» і реалізується не на окремих курсах під час окремих уроків, а комплексно, на уроках з різних дисциплін, а також під час позакласних і позашкільних педагогічних заходів [Boyer-Ben Kemoun, 2003]. В першу чергу, зрозуміло ж, мова йде про уроки історії, географії, французької мови та літератури та позакласні – позашкільні заходи з ними пов'язані [Шабінський, 2011].

Не можна не згадати про критику французької школи з боку тих, хто вважає, що держава вихлостила поняття французької нації, патріотизму, національної ідентичності в угоду глобально світовим чи то загальноєвропейським цінностям.

Ми стали свідками того, що у Франції народилося вже третє покоління людей, які, маючи французьке громадянство та користуючись усіма соціальними благами держави, не визнають країну, її мову та культуру рідними, розцінюють будь які спроби асиміляції насиллям над собою та неповагою до соціально-культурного середовища, до якого вони себе звикли відносити.

Намагання французької держави захистити себе як унітарну державу з одним титульним французьким народом, французькою мовою та єдиною територією наражається на жорстку критику з усіх боків. Націоналісти вважають, що Франції більше не існує, вона зникла під хвилями африканської та азійської міграції. Вони впевнені, що політики недостатньо захищають інтереси титульних громадян, що через занадто ліберальне внутрішнє законодавство та обов'язкові для виконання правила Європейського Союзу, «справжні» французи вимушені годувати мільйони «зайд».

З іншого боку офіційні структури ЄС, міжнародні на національні правозахисні організації справедливо вказують на існуючу у французькому суспільстві надмірну недовіру і нетерпимість до представників інших культур та народів. Часом ця нетерпимість набуває ознак відкритої ксенофобії, яка надає політичних дивідендів представникам ультра правих політичних кіл. Криткуються і існуючі у Франції закони щодо обмеження вільного руху трудових ресурсів в межах Європейського Союзу, селективність у ставленні до релігій та традицій. Скандалом та санкціями закінчилася спроба уряду Французької республіки інтернувати та депортувати циган, які масово мігрували до країн європейського заходу після входження до Союзу таких країн як Румунія, Болгарія, Угорщина.

Наразі роми таборяться тисячами у передмістях французьких мегаполісів, заробляють на життя звичним для себе способом, впливають як можуть на криміногенну ситуацію у країні, заповнюють своїм контингентом тюрми та спецшколи, що не може не піднімати і без того високий градус напруги у суспільстві.

Але основним головним болем Франції залишаються ті, чий діди чи то навіть прадіди приїхали сюди із Північно-африканських колоній. Нащадки арабо-берберських народів Магрибу, які декларують свою повагу до релігії та культури своїх пращурів. При цьому, ці люди не просто не намагаються асимілюватися до французького традиційного суспільства, але навпаки, вимагають для себе особливих умов у реалізації культурних потреб, освіти та самоврядуванні. Останнім часом такі вимоги стали набувати політичного відтінку, підсилені системними проблемами економічного та соціального характеру вони призводять до радикалізації та

маргіналізації ісламістських організацій. В результаті, значна кількість мусульманської молоді приєднуються до радикальних та навіть терористичних організацій, ідуть воювати до гарячих точок, приймають участь у терористичних атаках у своїй країні.

Французька держава вимушена признати своє повне безсилля, намагаючись вплинути на ситуацію із арабами традиційними заходами шкільного виховання. Сконцентровані в окремих районах, маґребійці переважно більшістю у класах знижують до мінімуму ефективність педагогічного впливу у початковій школі, перетворюють роботу вчителів на пекло у коледжі, а потім і взагалі перестають ходити на навчання. На них вже чекає вулиця, безробіття, кримінал та постійні проблеми із поліцією [*Шабінський, 2011*].

Крім арабів, більшої культурної автономії вимагають такі автохтонні французькі етноси як корсиканці і баски. При цьому на Корсиці зростання місцевого націоналізму вже доходить до вимог проведення референдуму щодо відокремлення від Франції. Масові маніфестації та інші акти громадянської непокори корсиканців набули погрозливих масштабів та вимусили втрутитися Міністра внутрішніх справ республіки, вдаватися до надзвичайних заходів для підтримки громадського порядку на острові.

Висновки. Таким чином, дослідження процесів, пов'язаних із патріотичним вихованням у школах України не тільки не втрачає своєї актуальності, але навпаки, набуває життєво важливого для держави значення. Доцільність використовувати досвід Франції при цьому пояснюється тим фактом, що ця країна із розвинутим демократичним суспільством та потужною системою освіти має багаті традиції у захисті своїх інтересів як унітарної держави. Проблеми ж, пов'язані із труднощами асиміляції деяких етно-культурних груп населення знаходять своє вирішення за допомогою комплексу освітньо-виховних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

- Барилко, 2011* – Барилко Є.О. Виховання патріотизму в учнів середніх шкіл США : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кан. пед. наук : 13.00.07 / Є.О Барилко // СНУ ім. В. Даля. – Луганськ. – 2011. – 22 с.
- Євтух, 2001* – Євтух М.Б., Швець Т.А. Народно-педагогічні традиції виховання у Франції / М.Б. Євтух, Т.А. Швець // Монографія. – Переяслав-Хмельницький. – 2001. – 110 с.
- Харченко, 2002* – Харченко Т.Г. Взаємодія школи та соціального середовища у вихованні учнів коледжів і ліцеїв Франції : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кан. пед. наук : 13.00.05 / Т.Г. Харченко // ЛДНПУ ім. Т. Шевченка. – Луганськ. – 2002. – 19 с.
- Шабінський, 2011* – Шабінський М.С. Громадянське виховання учнів початкової школи у Франції : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня кан. пед. наук : 13.00.07 / М.С. Шабінський // СНУ ім. В. Даля. – Луганськ. – 2011. – 22 с.
- Audigier, 2003* – Audigier F. L'éducation à la citoyenneté / F. Audigier // Synthèse et mise en débat par... – Enseignants et chercheurs, INRP. – 2003. – 127 p.
- Boyer-Ben Kemoun, 2003* – Boyer-Ben Kemoun J., Dictionnaire éducation civique, juridique et sociale / Joëlle Boyer-Ben Kemoun, Collectif. – Ellipses Marketing. – 2003.
- Buisson, 1911* – Buisson F. Dictionnaire pédagogique / Ferdinand Buisson. – Режим доступу : <http://www.inrp.fr/edition-electronique/lodel/dictionnaire-ferdinand-buisson/document.php?id=3304>.

Pedagogy

Enseignement supérieur et recherches (ESER), 2016 – Дані Міністерства вищої освіти та науки Франції. – Режим доступу : <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid49705/liste-des-etablissements-d-enseignement-superieur-et-de-recherche.html>.

INSEE, 2016 – Дані Національного інституту статистики і економічних досліджень Франції. – Режим доступу: http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=0&ref_id=T16F032.

REFERENCES

Balyrko, 2011 – Balyrko Y.O. Upbringing of Patriotism in Pupils of Secondary Schools of the USA. : Thesis for acq. of scient. deg. of can. of ped. sc. : 13.00.07 / Y.O. Balyrko // V. Dahl ENU. – Luhansk. – 2011. – 22 p.

Yevtukh, 2001 – Yevtukh M.B., Shvets T.A. Popular-pedagogical traditions of education in France / M.B. Yevtukh, T.A. Shvets // Monograph. – Pereyaslav-Khm. – 2001. – 110 p.

Kharchenko, 2002 – Kharchenko T.G. Interaction of school and social environment in the education of students in colleges and lycueums in France: Thesis for acq. of scient. deg. of can. of ped. sc.: 13.00.05 / T.G. Kharchenko // T. Shevchenko LSPU. – Luhansk. – 2002. – 19 p.

Shabinskyi, 2011 – Shabinskyi M.Y. Civic education of pupils in primary schools of France: Thesis for acq. of scient. deg. of can. of ped. sc.: 13.00.07 / M.Y. Shabinskyi // V. Dahl ENU. – Luhansk. – 2011. – 22 p.

Audigier, 2003 – Audigier F. L'éducation à la citoyenneté / F. Audigier // Synthèse et mise en débat par... – Enseignants et chercheurs, INRP. – 2003. – 127 p.

Boyer-Ben Kemoun, 2003 – Boyer-Ben Kemoun J., Dictionnaire éducation civique, juridique et sociale / Joëlle Boyer-Ben Kemoun, Collectif. – Ellipses Marketing. – 2003.

Buisson, 1911 – Buisson F. Dictionnaire pédagogiaue / Ferdinand Buisson. – Available : <http://www.inrp.fr/edition-electronique/lodel/dictionnaire-ferdinand-buisson/document.php?id=3304>.

Enseignement supérieur et recherches (ESER), 2016 – Available: <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid49705/liste-des-etablissements-d-enseignement-superieur-et-de-recherche.html>.

National Institute of Statistics and Economic Studies (INSEE), 2016 – Available : http://www.insee.fr/fr/themes/document.asp?reg_id=0&ref_id=T16F032.

УДК 371.134+613

Олена Ярошинська, Тетяна Осадченко

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ЕМПІРИЧНОГО НАВЧАННЯ

У статті досліджено теоретичні аспекти організації моделей емпіричного навчання, що представлені у зарубіжній літературі. Здійснено аналіз циклів навчання за моделлю Л. Джоплін, Д. Колба та К. Мелландера. Вивчено можливості їх застосування у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Репрезентовано розроблений технологічний алгоритм використання циклу навчання Д. Колби у підготовці майбутніх учителів початкової школи до створення здоров'язбережувального середовища.

Розроблено і впроваджено вищезазначені цикли емпіричного навчання у підготовці майбутніх учителів до створення здоров'язбережувального середовища початкової школи. Представлено досвід їх використання у процесі викладання навчальний дисциплін «Методика навчання основам здоров'я», «Фізична культура з методикою навчання» та організації роботи за міждисциплінарним курсом «Основи створення здоров'язбережувального середовища початкової школи» для майбутніх учителів початкової ланки освіти.

***Ключові слова:** емпіричне навчання, цикли навчання Л. Джоплін, Д. Колба та К. Мелландера, підготовка майбутніх учителів початкової школи.*